

Arbetsmarknadsnämnden
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2021-03-15

Diarienummer:
AMN-2021-00078

Handläggare:
Ida Bylund Lindman, Tomas Folkesson

Verksamhetsberättelse 2020, Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** godkänna verksamhetsberättelsen och lägga den till handlingarna.

Ärendet

Närvård är ett samlingsbegrepp för det samverkansarbete som bedrivs inom hälso- och sjukvård och social omsorg mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. Uppdraget omfattar samverkan mellan huvudmännen men också internt inom Uppsala kommun och i Region Uppsala.

Politiska samrådet samt ledningsgruppen HSVO Uppsala ansvarar för planering och genomförande. Ledningsgruppens deltagare är utsedda av respektive huvudman med tillhörighet till relevant verksamhetsområde.

Den 19 februari 2021 godkändes verksamhetsberättelsen för 2020 av samråd HSVO Uppsala som svarar mot de processer och aktiviteter som var fastställda i verksamhetsplan för 2020. Berörda politiska nämnder/styrelser är äldrenämnden (ÄLN), utbildningsnämnden (UBN), socialnämnden (SCN), arbetsmarknadsnämnden (AMN), omsorgsnämnden (OSN) samt vårdstyrelsen och sjukhusstyrelsen inom Region Uppsala.

Samråd HSVO Uppsala möts tre gånger per år (januari, maj och oktober). Under majmötet sker uppföljning samt beredning av gemensamma prioriteringar inför kommande verksamhetsår.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 15 mars 2021
- Verksamhetsberättelse HSVO Uppsala 2020

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör

Verksamhetsberättelse 2020

Hälsa, stöd, vård och omsorg – HSVO Uppsala

Samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala
Förslag till beslut 2021-02-19

Innehåll

1. Bakgrund	3
1.1 Samråd HSVO Uppsala.....	3
1.2 Förstärkt arbetsutskott	3
1.3 Tjänsteledning HSVO Uppsala	3
1.4 Beredning och samordning	4
1.5 Resultat.....	4
2. Prioriteringar	4
2.1 Stärk grundläggande förutsättningar	4
2.1.1 Välfungerande samverkan på lokal nivå med tydlig ledning, styrning och organisation.....	4
2.1.2 Delaktighet och inflytande är en självklar del i planering och genomförande på alla nivåer	6
2.1.3 Ökad geografisk lokal samverkan möjliggör en effektiv och nära vård	7
2.1.4 Gemensamt ledningssystem för systematiskt förbättringsarbete, implementering och uppföljning.	7
2.2 Effektivisera arbetssätt och verktyg i närvården.....	8
2.2.1 Utveckling och innovation.....	8
2.2.2 Välfungerande verksamhetsstöd för kvalitetssäkring.....	8
2.2.3 Samskapande arbetssätt	8
2.3 Förändra vårdstrukturen och kraftsamla kring vissa grupper i närvården	9
2.3.1 Hälsöfrämjande, stödjande, förebyggande, effektiv och samordnad vård och omsorg.....	9
2.3.2 Samverkan för bättre kontinuitet för patienter med komplexa behov	10
3. Verksamhet i ordinarie drift.....	13
4. Övrigt arbete under 2020.....	16
5. Bilagor.....	18
5.1 Representation i samråd HSVO Uppsala under 2020.....	18
5.2 Representation i tjänsteledning HSVO Uppsala under 2020.....	19
5.3 Processbeskrivning verksamhetsplan HSVO Uppsala	20
.....	20

1. Bakgrund

Närvårdssamverkan är ett gemensamt förhållningssätt och en organisationsform där region och kommun gemensamt driver arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg utifrån en gemensam strategi som beskriver inriktningen för arbetet.¹ Det omfattar hälso- och sjukvård och kommunal omsorg såväl som elevhälsa och tandvård. Närvårdssamverkan handlar om att överbrygga organisatoriska mellanrum, skapa en sammanhållen vård och omsorg för patienter och brukare och goda förutsättningar för invånarnas hälsa och välbefinnande. Arbetet baseras på lokalt- och regionalt identifierade behov, nationella satsningar och politiska mål i samverkan.

1.1 Samråd HSVO Uppsala

I enlighet med läns-gemensamt beslut i Regionalt Forum hösten 2019 bytte länets närvårdssamverkan namn till samråd respektive tjänsteledning följt av namnet på respektive kommun. Närvårdssamverkan Uppsala (NSU) bytte därmed namn till samråd HSVO Uppsala. Samråd HSVO Uppsala fastställde en övergripande plan för samverkan 2020 med syfte att säkerställa de processer som ska svara mot politiska beslut och ambitioner. Berörda politiska nämnder/styrelser är arbetsmarknadsnämnden (AMN), omsorgsnämnden (OSN), socialnämnden (SCN), utbildningsnämnden (UBN), äldrenämnden (ÄLN), sjukhusstyrelsen (SHS) samt vårdstyrelsen (VS).

Samråd HSVO Uppsala har haft tre sammanträden under 2020. I mars 2020 planerades en heldag med workshop och inspirerande föredrag i syfte att dra igång planarbetet för 2021. På grund av covid-19 tvingades evenemanget ställas in och en mindre workshop genomfördes inom ramen för ett av de ordinarie samråden. Pandemin ledde även till att samverkan kring covid-19 blev en stående punkt på agendan. I maj respektive oktober fick samråd HSVO Uppsala en uppföljning av verksamhetsplanen för 2020 i form av en sammanfattande skriftlig rapport. I september hölls ett politiskt länsövergripande närvårdsnätverk där samtliga regionpolitiker från HSVO Uppsala och de lokala ordförandena från respektive kommun träffades för att dela erfarenheter och diskutera aktuella frågor.

1.2 Förstärkt arbetsutskott

Vissa frågor som hanteras inom HSVO är av sådan karaktär att det är särskilt angeläget med fördjupad samverkan och större delaktighet från politiken. Detta för att politikerna skall kunna bära med sig dessa frågor mellan sina respektive nämnder/styrelser och samråd HSVO Uppsala. För att kunna säkerställa dessa delar fattade samråd HSVO Uppsala beslut om att upprätta ett förstärkt AU som ett forum för mer djupgående diskussioner kring särskilda frågor mellan ordinarie samrådsmöten.

Beroende på vilka frågor som skall diskuteras adjungeras representanter från berörda nämnder och styrelser in. Det förstärkta arbetsutskottet är inte beslutsfattande utan ett samråd och besluten fattas i respektive nämnder och styrelser. Under 2020 har två förstärkta arbetsutskott genomförts med fokus på samverkan utifrån Vårdcentrum (inklusive närvårdsplatser).

1.3 Tjänsteledning HSVO Uppsala

Som stöd för den politiska styrgruppen finns en tjänsteledning (TL HSVO Uppsala) vars representanter är utsedda från bägge huvudmännen för respektive verksamhetsområden och ansvarar utifrån politiska prioriteringar för planering, genomförande och återrapportering till respektive ansvariga nämnder, styrelser och förvaltningar. Tjänsteledningen har haft sex ordinarie möten under 2020. Därtill har två extrainsatta möten med fokus på samverkan kring covid-19 genomförts. Även vid ordinarie tjänsteledningar har frågan om samverkan kring pandemin funnits som en ordinarie punkt på dagordningen.

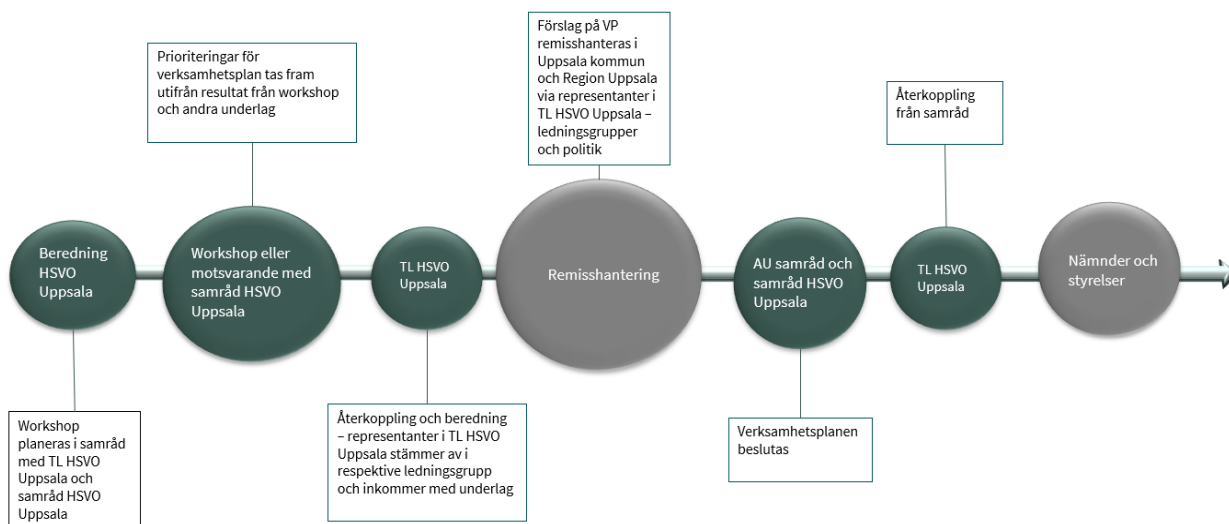
¹ Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023

<https://publikdocplus.regionuppsala.se/Home/GetDocument?containerName=e0c73411-be4b-4fee-ac09-640f9e2c5d83&reference=DocPlusSTYR-15192&docId=DocPlusSTYR-15192>

1.4 Beredning och samordning

De tre samfinansierade närvårdsstrategerna (NVS) har till uppdrag att stödja politiken och samordna det lokala närvårdsarbetet. Arbetsutskottet (AU) för samråd HSVO Uppsala består av ordförande och vice ordförande tillsammans med samordningschef från kommunen samt ansvarig stabschef från regionkontoret och närvårdsstrategerna.

Under året har arbetet med verksamhetsplanen för 2021 pågått i enlighet med processbeskrivningen nedan². För kommande år och framåt finns ett behov av att se över förankringsarbetet, det vill säga var verksamhetsplanen skall förankras, när och av vem.

1.5 Resultat

Underlag för resultat har inhämtats från berörda verksamheter/projekt. Prioriterade aktiviteter har genomförts i enlighet med verksamhetsplanen för 2020 eller i vissa fall överförs till kommande verksamhetsår. Verksamhetsberättelsen ger en sammanfattande bild och i de flesta fall finns mer djupgående resultat att inhämta från respektive verksamhet.

2. Prioriteringar

2.1 Stärk grundläggande förutsättningar

2.1.1 Välfungerande samverkan på lokal nivå med tydlig ledning, styrning och organisation

Tydlig arena för lokal samverkan med säkerställt flöde till den regionala samverkansstrukturen

Bakgrund: Det övergripande styrdokumentet *Strategi för närvårdssamverkan* har reviderats under året och är nu fastställt för 2021–2023. Syftet med strategin är att stärka samverkan mellan Region Uppsala och länets kommuner kring arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg. För de kommande tre åren framgår ett tydligt fokus på utveckling av att stärka förutsättningar för samverkan, utveckla systemstöd och arbetssätt samt att genomföra utveckling av en effektiv och nära vård. Samråd HSVO har även i uppdrag att vårda ett avtal om gemensamma medel och samverkan kring kunskapsstyrning, där ärendena hanteras av FoU socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård.

Resultat: Implementeringsaktiviteter har genomförts för att göra den reviderade strategin känd för berörda förtroendevalda och tjänstepersoner. Strategins fokusområden har beaktats i verksamhetsplan HSVO Uppsala 2021. Ett av målen med strategin är att gå från förhandlingskultur till samverkanskultur och ett gott exempel på detta från 2020 samverkansarbetet runt covid-19.

² Processbilden återfinns även som bilaga i verksamhetsberättelsen

Analys: Den reviderade strategin tydliggör bland annat de politiska ledamöternas och tjänsteledningens uppdrag att bära och förankra information mellan regionalt samråd HSVO och de lokala politiska samråden.

Samordnade utbildningsinsatser och kunskapsstyrning genomförs inom gemensamt prioriterade områden

Bakgrund: Kunskapsstyrningen ingår nu som en naturlig del i samverkansstrukturen för Hälsa, stöd, vård och omsorg och vi har nu kunskaps- och verksamhetsstyrning inom samma samverkansstruktur.

Resultat: Beslut har fattats om kunskapsstyrningsmodellen med en gemensam styrgrupp. Under 2020 har de lokala programområdena satts samman. Kunskapsstyrningsfrågor har funnits på agendan i samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala.

Analys: Arbetet har begränsats av covid-19 och allt som planerats har inte kunnat genomföras och framöver kan det bli fler möjligheter till digitala utbildningar.

Arbetet bedrivs utifrån gemensam inriktning för arbetet med omställningen till en "Effektiv och nära vård"

Bakgrund: För att hälso- och sjukvården och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet, samt för att kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vårdkedjan. Primärvård i lagstiftarens mening är en vårdnivå som har både kommuner och regioner som huvudman. Kommunerna ansvarar för en stor del av den nära vården och därmed är det viktigt att omställningen genomförs tillsammans över huvudmannagränserna.

Resultat: Genomförandet av effektiv och nära vård har varit föremål för dialoger, delprojekt och gemensamt arbete inom ramen för närvårdssamverkan samt varit en stående punkt vid gemensamma möten med samråd respektive tjänsteledning HSVO Uppsala.

Projekt vårdcentrum centrala staden -med anledning av den rådande situationen med covid-19 har vissa planerade aktiviteter inom ramen för Effektiv och nära vård pausat eller genomförts till viss del. Detta avser projekt som varit beroende av vårdnära resurser och chefer. Delprojektet kring teamsamverkan är ett exempel på detta. Dock har en nära samverkan skett mellan vårdcentraler och hemsjukvård till följd av pandemin men fokus har i huvudsak varit akuta insatser. I mindre kommunerna i länet där det finns en eller två vårdcentraler är genomförandet av teamsamverkan enklare att genomföra. De stora volymerna som finns inom Uppsalas geografiska gränser men många vårdcentraler, hemsjukvårdsområden och innevånare gör att det behöver utformas arbetsprocesser för hur arbetet ska genomföras.

Förstärkt geografiskt hälsouppdrag - Uppsala kommun och Region Uppsala har tillsammans påbörjat ett hälsofrämjande arbete med syfte att förebygga sjukdomar och minska ojämlikhet i hälsa i befolkningen. Från och med maj 2020 till med våren 2021 pågår en pilotstudie i Gottsunda närområde för att hitta arbetsformer för detta samarbete. En ny kompetens i form av hälsosamordnare har anställts på Gottsunda vårdcentral för att arbeta med detta uppdrag tillsammans med kommunens verksamheter samt andra lokala aktörer som exempelvis ideella organisationer och studieförbund. Under 2020 har följande insatser genomförts; kurs om hälsosamma matvanor och fysisk aktivitet på SFI, kurs om stress och sömn för föräldrar med små barn på Öppna förskolan, matlagning för ungdomar i samarbete med Studieförbundet samt ett arbete för att informera besökare på Gottsunda centrum om Covid-19.

Vård i hemmet – det är angeläget att kommunernas och regionens hälso- och sjukvård i hemmet utgör en sammanhängande helhet för patienterna. Vården i hemmet behöver bli en integrerad del av andra former av nära vård, stöd och omsorg. Projektet har till viss del haft uppehåll till följd av att delaktighet av vårdnära resurser är en viktig del, resurser som har behövt prioritera pandemiarbetet. Det gemensamma kartläggningsarbetet har dock påbörjats genom arbetsmöten där ett antal

patientfall tagits fram som illustrerar de sammansatta behov som föreligger hos personer som erhåller vård i hemmet. Kartläggningen innefattar även patienter i behov av specialiserad palliativ vård i hemmet.

Närmottagningar - ska möjliggöra en jämlik och effektiv vård även på landsbygden. Vård som är vanligt förekommande kan då ske vid flexibla mottagningar på utvalda mindre tätorter på landsbygden/alternativt mobila enheter som besöker mindre orter/service-punkter. En digital workshop har genomförts med representanter från Uppsala kommuns utbildnings-, omsorgs- och äldreförvaltning samt Region Uppsalas förvaltningar Nära vård och hälsa respektive folktandvården. Syftet var att definiera och ta fram generellt förslag på vilken verksamhet som ska bedrivas på Närmottagningar i Uppsala. En rapport finns att tillgå gällande utfallet.

Bättre omhändertagande av äldre med komplexa behov – Detta är ett nystartat projekt där Region Uppsala utser Äldremottagningar som ska arbeta i nära samverkan med kommunerna. Målgruppen definieras som personer 75 år och äldre med komplexa behov. Komplexa behov kan innebära att man är en skör äldre person, har flera kroniska diagnoser, flera läkemedel, riskfaktorer med mera. En arbetsgrupp har under hösten tagit fram ett förslag som bland annat innefattar hur samverkan med kommunerna ska bli en naturlig del av projektet. Arbetet angränsar även till Uppsala kommuns projekt kring Uppsökande hälsofrämjande arbete (ÄLF).

Omstart i spåren av covid-19 – projektet startade hösten 2020 med syfte att identifiera förändrade arbetssätt och lärdomar som covid-19 pandemin inneburit samt hur dessa kan skapa drivkraft i utvecklingen mot en Effektiv och nära vård. Projektet innefattar intervjuer med intressenter på olika nivåer och funktioner för att fånga lärdomar utifrån projektets syfte. Detta innefattar även perspektiv från medborgare.

Analys: Arbetet inom Effektiv och nära vård ligger helt i linje med det som beskrivs i det nationella huvudbetänkandet för Nära vård (SOU 2020:19). För en omställning till nära vård är det viktigt att både synsätt och arbetssätt förändras och utvecklas. Allas engagemang behövs för att omställningen ska bli framgångsrik.

2.1.2 Delaktighet och inflytande är en självklar del i planering och genomförande på alla nivåer

Den enskilde, anhöriga och föreningar är delaktiga och har inflytande i planering och genomförande på såväl individ- som verksamhets- och organisationsnivå

Anhörigstöd

Bakgrund: Den enskilde, anhöriga och föreningar är delaktiga och har inflytande i planering och genomförande på såväl individ- som verksamhets- och organisationsnivå.

Resultat: Implementering av riktlinje Anhörigstöd i Uppsala län pågår. Ett nästa steg är att ta fram och tillämpa lokala rutiner utifrån riktlinje för anhörigstöd. Projektet *Min karta*, som syftar till att utveckla en metod för att främja delaktighet för barn och unga med insats genom socialtjänsten, har pågått under året med syfte att implementeras i ordinarie drift. Styrgruppen består av representanter från Uppsala kommun och Region Uppsalas barn- och ungdomspsykiatri.

Analys: Det gäller att förebygga att den anhöriga blir fysiskt och/eller psykiskt utsliten. Det är därför viktigt att nå ut till anhöriga med korrekt information och erbjudande om kontakt med kommunernas anhörigstöd.

Patient- och brukarmedverkan

Bakgrund: I målbilden för effektiv och nära vård 2030 beskrivs den samskapande vården där patient-, brukare och anhöriga ses som jämlika partners. Detta synsätt behöver genomsyra ledningens förhållningssätt på alla nivåer inom hälsa, stöd, vård och omsorg.

Aktuellt: Riktlinjer för patient- och brukarmedverkan beslutades om i HSVO i oktober 2020. Dessa implementeras i länets verksamheter med stöd av ett projekt som också har till uppgift att beskriva olika metoder i en bilaga till riktlinjerna. Målet är att det ska finnas lokala rutiner för att involvera patienter, brukare och anhöriga i verksamhetsutveckling och systematiskt kvalitetsarbete.

Målsättning: Förhållningssätt, attityder och arbetsmetoder ska präglas av ett samskapande för att öka delaktigheten, egenmakten och ansvarstagandet hos den som är i behov av vård och insatser.

Patientkontrakt

Bakgrund: För att åstadkomma en bättre och mer personcentrerad samordning som kan utgöra ett stöd både för patienter, anhöriga och vårdens medarbetare ska systemet med Patientkontrakt utvecklas. I första hand ska Patientkontrakt erbjudas patienter med omfattande och komplexa vårdbehov. Patientkontraktet ska innehålla de insatser som vårdgivare och vårdtagare har kommit överens om och informationen ska vara anpassad utifrån patientens förutsättningar. I detta ingår även hälsofrämjande och förebyggande insatser. Patientkontrakt kan även inkludera en samordnad individuell plan (SIP) som upprättas tillsammans med individen om insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård som behöver samordnas.

Resultat: Två projektledare har anställts inom FoU-S respektive Region Uppsala och kommer att driva projektet kring Patientkontrakt tillsammans. Samverkansarbetet kommer att drivas lokalt och Uppsala är en av de utsedda pilotkommunerna.

Analys: Projektet möjliggör ett förberedelsearbete som är helt i linje med huvudbetänkandet för en God och nära vård där det föreslås bli lagstadgat för regioner och kommuner att tillhandahålla Patientkontrakt.

2.1.3 Ökad geografisk lokal samverkan möjliggör en effektiv och nära vård

Grundläggande förutsättningar för samverkan inom lämpliga geografiska områden är klarlagda

Resultat: Arbete med att identifiera och stärka förutsättningarna för samverkan inom lämpliga geografiska områden sker inom projekt och utvecklingsarbete inom *Effektiv och nära vård*, se 2.1.1

2.1.4 Gemensamt ledningssystem för systematiskt förbättringsarbete, implementering och uppföljning.

Indikatorer för god och nära vård

Bakgrund: Omställningen till en Nära vård är en långsiktig förändringsprocess. Ett arbete pågår både nationellt och lokalt för att ge bättre förutsättningar för att systematiskt och gemensamt kunna följa förflyttningen till Nära vård.

Resultat: ett första utkast av indikatorer har tagits fram under hösten 2020 och kommer att remisshanteras för att säkerställa att alla perspektiv beaktas.

Analys: Lokalt är syftet att möjliggöra för HSVO Uppsala att följa utfallet av gemensam samverkan och nytta för den enskilde.

2.2 Effektivisera arbetssätt och verktyg i närvården

2.2.1 Utveckling och innovation

Innovation och utveckling integreras i närvårdsarbetet

Bakgrund: Det två-åriga Projektet "Innovationskompetens och nya former för lärande" som finansierats av Europeiska socialfonden har avslutats.

Resultat: Uppsala kommun, Region Uppsala och Västerås stad har tillsammans utbildat cirka 3 000 medarbetare genom e-utbildning och på-plats-utbildning. Målgrupperna har funnits inom vård och omsorg, främst inom äldrevården.

Analys: Projektet har enligt utvärderingen uppvisat mycket goda resultat i samtliga utbildningsmoment och organisationer.

Egenvård utifrån att stärka individens egna resurser, inklusive digitalisering

Bakgrund: Den allra närmsta vården är egenvård som individen själv kan utföra och de insatser som kan förebygga att vårdbehov uppkommer.

Resultat: Möjligheten att genomföra en planerad pilot för specifik målgrupp kring egenvård har inte varit möjligt till följd av pandemin.

Analys: I simuleringen enligt metoden Esther SimLab som genomfördes hösten 2020 har individens delaktighet och förutsättningar till egenvård haft stort fokus och brukarrepresentation funnits i både planering, genomförande och utvärdering. Detta arbete fortgår under 2021.

2.2.2 Välfungerande verksamhetsstöd för kvalitetssäkring

Nytt kommunikationsverktyg ska implementeras 2020

Bakgrund: Beslut finns om att byta kommunikationsverktyg för samverkan mellan aktörer inom Region Uppsala och länets kommuner från nuvarande system Prator till Cosmic Link.

Resultat: Under 2020 har projektet Cosmic Link haft ett nära samarbete med den länsgemensamma arbetsgruppen för samverkansprocesser (GAP-UL) för att få en förståelse för samverkan enligt Vård i Samverkan (ViS). Tillsammans med GAP-UL har projektet deltagit i nätverk och forum genom att berätta om Cosmic Link som systemstöd för samverkan samt pågående och kommande projektarbete. Projektet har under 2020 arbetat med funktioner och förutsättningar i det kommande systemstödet för att möjliggöra en patientsäker och effektiv samverkan enligt gällande riktlinjer. Arbetet har blivit förskjutet på grund av pandemin. Lokala perspektiv beaktas i projektet - Uppsala kommun och Region Uppsala är representerade i både arbetsgrupp och styrgrupp.

Analys: Datum för driftsättning är osäker men beräknas preliminärt till Q3 2021.

2.2.3 Samskapande arbetssätt

Stärka individens delaktighet och inflytande över sin situation genom samordnad individuell plan (SIP)

Bakgrund: 2018/2019 genomfördes en kartläggning i form av ett länsgemensamt projekt i syfte att kartlägga tillämpningen av SIP i länet. Rapporten Uppföljning av samverkan och processer när bland annat SIP tillämpas visar att SIP tillämpas olika beroende på målgrupp och att antalet personer som har fått eller får SIP är påfallande lågt i relation till antal in- och utskrivna på sjukhus. I handlingsplanen som följer med rapporten beskrivs insatser som behövs för att konkret förbättra tillämpningen av SIP. Även anhörigas situation behöver beaktas som en del i arbetet.

Resultat: FoU har i uppdrag att, inom ramen för statsbidraget psykisk hälsa, tillsätta en projektledare för att leda en implementering av handlingsplanen. Dock har arbetet blivit fördröjt på grund av Covid-19. Projektplanen beslutades i tjänsteledning HSVO i slutet av hösten 2020 och rekrytering av projektledare pågår. Tjänsten kommer vara förlagd inom APC utveckling inom FoU-U.

Därtill har ett samverkansarbete kring Patientkontrakt inletts och leds av en projektledare med hemvist på FoU-S. Detta arbete är tätt sammanlänkat med redan pågående projekt med Patientkontrakt inom Region Uppsala.

Analys: FoU-S kommer driva arbetet med implementering av handlingsplanen länsövergripande, men med tydlig lokal förankring då SIP-kartläggningen tydligt visar på vikten av lokalt arbete för förändrade arbetssätt, ledning och styrning.

2.3 Förändra vårdstrukturen och kraftsamla kring vissa grupper i närvården

2.3.1 Hälsöfrämjande, stödande, förebyggande, effektiv och samordnad vård och omsorg

Samverkan kring det suicidpreventiva arbetet

Bakgrund: Berörda medarbetare ska ha relevant kunskap och utbildning i att hantera och bemöta suicidnära personer. Personer med förhöjd suicidrisk ska identifieras och erbjudas hjälp i rätt tid så att de inte försöker ta eller tar sina liv.

Resultat: En vägledning till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner har tagits fram på uppdrag av tjänsteledning HSVO. Denna vägledning kommer ge stöd i hur det suicidpreventiva arbetet skall utformas i Uppsala kommun och Region Uppsala. I Uppsala kommun, som har fyra sociala förvaltningar, utbildningsförvaltning, kulturförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen, har vägledningen implementerats med tillhörande aktiviteter. Fokus läggs på respektive förvaltning och dess förutsättningar. En gemensam aktivitet är att utse ett suicidpreventionsombud till varje förvaltning för att samordna stödet. Ombuden kommer i sin tur få stöd av en kommungemensam resurs kring alla delar i uppdraget. Ett mål är att skapa kontinuitet där suicidpreventionsombudet blir en viktig funktion. Dessutom görs satsning på att utbilda egna instruktörer i utbildningen Första hjälpen för psykisk hälsa som är inriktad på att förebygga psykisk ohälsa och suicidprevention. Målet är att kommunen långsiktigt och i förebyggande syfte ska öka förståelsen för psykisk ohälsa och förebygga självmord. Rådet för social hållbarhet har beslutat att samverka kring suicidprevention. Det handlar om att stärka den egna personalen som möter suicidnära personer i sitt arbete, att ha kunskap och verktyg för dessa möten. Kommunerna, region Uppsala och de statliga aktörerna ingår i nätverk för utvecklingsarbetet och erfarenhetsutbyte.

Analys: Det finns behov av att få fram en målsättning där respektive förvaltning anger i vilken utsträckning utbildningsbehov ska tillgodoses. Kunskapskällor/utbildningar har samlats inom området suicidprevention under året.

Systematiskt arbeta för att implementera hälsosamma levnadsvanor utifrån ny ViS riktlinje

Bakgrund: Projekt Goda Levnadsvanor har under 2020 bedrivits inom Uppsala kommun och syftar till att implementera de nationella riktlinjerna och stärka hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande metoder i kommunens verksamheter i samverkan med Region Uppsala. Bland annat har projektet kartlagt verksamheter med särskilda riskgrupper för ohälsosamma levnadsvanor, befintliga metoder och arbetssätt för att identifiera och arbeta med ohälsosamma levnadsvanor samt tagit fram en implementeringsplan för fortsatt arbete.

Resultat: Åtta verksamheter har deltagit i projektet och vid projektets avslut i december 2020 redovisades att andelen personer som har erbjudits stöd för att ändra ohälsosamma levnadsvanor har ökat enligt uppsatt effektmål. Detta trots att covid-19 ledde till en fördröjning av arbetet då projektet mer eller mindre stod still mellan april-augusti. Brukarnas revisionsbyrå i Uppsala (BRiU) genomför en revision av projektet. Detta skulle skett tidigare, men har även det förskjutits på grund av pandemin. Rapport från BRiU kommer att lämnas till styrgruppen januari-februari 2021.

Analys: ViS-riktlinjen kring hälsosamma levnadsvanor kommer, tillsammans med resultatet från projektet, ligga till grund för fortsatt samverkan och lokala rutiner. Arbetet med det lokala programområdet (LPO) för hälsosamma levnadsvanor pausades under hösten 2020 men en fråga som lyfts är möjligheten för medarbetare inom region och kommun att genomföra en gemensam utbildning avseende levnadsvanor.

2.3.2 Samverkan för bättre kontinuitet för patienter med komplexa behov

Skolnärvaro

Bakgrund: Skolnärvaro är en av de viktigaste bestämningsfaktorerna för psykisk hälsa för barn och unga. *Koordinatorer för ökad skolnärvaro* är ett samverkansprojekt inom Uppsala kommun. Den huvudsakliga målgruppen är elever i grundskola eller gymnasieskola med problematisk frånvaro och behov av stöd som går utöver skolans ordinarie ansvar och därmed kräver samverkan med exempelvis BUP, Habiliteringen och socialtjänst. Sedan projektets start 2017 har det identifierats behov av förändring i upplägget och av den anledningen togs i oktober 2019 ett politiskt beslut om att projektet under 2020 skall ha följande fokus: Koordinatorerna ska utgöra ett mer operativt stöd till skolor och rektorer för att lyckas få tillbaka elever med hög frånvaro till skolan, det behöver säkerställas att flickor ges likvärdig tillgång till stöd för att återgå till skolan, koordinatorerna skall fortsätta ha en samordnande roll mellan elev, familj, skola och andra aktörer och alla skolor ska få god kännedom om det stöd som kan ges inom rollen för projektet.

Resultat: I början av 2020 utbröt covid-19 vilket påverkade projektets uppdrag i alla delar. Under sommaren 2020 beslutade utbildningsförvaltningen att tillsätta ytterligare medel för en sju koordinatör under perioden augusti – december för att möta upp den ökade efterfrågan samt öka likvärdigheten. Under perioden januari – september har det skett en förskjutning av beställningarna till en betydligt mer jämställd nivå.

Analys: I Mål och budget 2021-2022 framgår att *Koordinatorer för ökad skolnärvaro* även fortsättningsvis kommer vara en insats.

Samordnat stöd till unga med problematisk skolfrånvaro

Bakgrund: Under 2018 uppmärksammades problematik kring elever som varit frånvarande från skolan under så lång tid att insatser som gavs inom ramen för projektet *Koordinatorer för ökad skolnärvaro* inte räckte till. Genom statliga stimulansmedel för psykisk hälsa anställdes en projektledare för att göra en kartläggning av nuläge samt möjliga åtgärder för att arbeta framåt med problematiken. Målgruppen är elever i grund- och gymnasieskolan med mer än ett års hundra procentig skolfrånvaro. Kartläggningen slutfördes i början av 2020. Projektet *Koordinatorer för ökad skolnärvaro* har kunnat använda delar av resultatet i sitt arbete.

Resultat: Kartläggningen visade bland annat på behov av ökad samverkan mellan skola och socialtjänst, av mer statistik på skolfrånvaro och av individanpassat och intensivt stöd för att hjälpa barn och unga med skolfrånvaro att återvända till skolan.

Analys: Under 2020 har ett viktigt arbete med analys och statistik kring frånvaro på de kommunala grundskolorna påbörjats tillsammans med skolområdescheferna och närvarokoordinatorerna. Detta har ännu inte påbörjats för gymnasieskolorna eller för de fristående huvudmännen. I och med att projektet *närvarokoordinatorer för ökad skolnärvaro* kommer fortgå finns goda chanser att fortsatt samordnats stöd till barn och unga med skolfrånvaro. Fortfarande finns mycket att göra för att nå de som varit borta från skolan länge samt förebyggande.

Ungdomar med missbruk/beroende ska få samordnat stöd

Bakgrund: Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och beroendemedicin inom verksamhetsområde psykiatri vid Akademiska sjukhuset har i samverkan med länets kommuner bedrivit ett pilotprojekt, *Team Maria Uppsala län*. Region Uppsala har finansierat hela projektet förutom en 50% socionomtjänst som

Uppsala kommun har bidragit med. Teamet har bestått av läkare, sjuksköterskor från BUP och beroendemedicin och psykolog från BUP. Remisser har kommit från socialtjänsten i alla länets kommuner samt BUP och gällde ungdom 13–20 år. Under 2020 gick projektet in i en andra fas och delades upp på två mottagningar, en i Enköping för Enköping och Håbo och en i Uppsala på Ungdomscentrum för resterande kommuner i länet. Fas två startades upp under hösten 2020 och beräknas gälla till augusti 2021, med avstämning och beslut om fortsatt verksamhet i maj 2021.

Resultat: Utifrån den rapport som teamet redovisat och FOUS så delades projektet upp i två delar, för att komma närmare målgruppen. Nu arbetar man vidare med att nå målgruppen och förbättra samarbetet mellan Region Uppsala och kommunerna.

Analys: Utifrån rapporten framgick det att det behövs en enhet som arbetar tillsammans med målgruppen och att det behövs en uppdelning för att komma närmare målgruppen. Utifrån det har det blivit en uppdelning och nu får detta arbete visa om det var rätt analys.

Primärvårdsnivån synliggörs gällande barn och unga utifrån "Effektiv och nära vård"

Bakgrund: Under 2020 beslutades att den handlingsplan psykisk hälsa för Uppsala kommun som påbörjats inte skulle färdigställas. Istället pågår framtagandet av en analysrapport för barn och unga. Inga insatser utifrån handlingsplanen har därför kunnat planeras. Region Uppsalas utredning "Barn och ungas psykiska hälsa skall förbättras har hittills fokuserat främst på regioninternt arbete.

Resultat: En gemensam workshop tillsammans med Uppsala kommun och Region Uppsala genomfördes under våren 2020.

Analys: Samverkan kring barn och unga behöver utvecklas.

Unga med aktivitetsersättning får organiserat stöd för att öka möjligheten till arbete/sysselsättning

Bakgrund: Ung Intro är en förrehabiliterande insats för personer mellan 19 och 29 år som vill närma sig arbete och egen försörjning. Den ursprungliga målgruppen (unga med aktivitetsersättning) har utökats till att omfatta även ungdomar med försörjningsstöd och ungdomar utan offentlig ersättning. Ung Intro bedrivs i samverkan mellan Uppsala kommun, Region Uppsala, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan och finansieras genom medel från Samordningsförbundet.

Resultat: Insatsen mål är att 70 % av deltagarna ska gå vidare till det förstärkta samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, till anställning, studier, annat strukturerat arbetsmarknadsstöd eller arbetsmarknadsnärmande aktivitet. Arbetet sker enligt projektplan och insatsmålet om 50 deltagare löpande i insats är uppnått. Av samtliga deltagare som varit eller är inskrivna i Ung Intro har 64 % arbetat, studerat, arbetstränat eller varit aktiva i annat strukturerat arbetsmarknadsstöd eller arbetsmarknadsnärmande aktivitet. Projektet skulle egentligen avslutats i september 2020 men har förlängts och kommer pågå fram till sommaren 2021. Följeforskning med fokus på samverkan har genomförts under den ursprungliga projektiden med syfte att underlätta implementering.

Analys: Både kommunen, regionen och de övriga parterna är positiva till- och vill arbeta för att en långsiktig implementering av metoden kommer till stånd när projektet tar slut. Mycket fokus i styrgruppen har under 2020 lagts på att försöka hitta formerna för detta och det kommer arbetas vidare med det under 2021. Covid-19 har försämrat möjligheten till arbetsträning på den öppna arbetsmarknaden för deltagarna, vilka långsiktiga konsekvenser situationen får återstår att se.

Öka kunskapen om psykisk ohälsa och trauma för att kunna upptäcka det hos nyanlända och erbjuda rätt stöd.

Bakgrund: RÖK (Regional Överenskommelse och Integrationsstrategier) handlar om att identifiera och kartlägga behov av samverkan i syfte att fastställa ett gemensamt synsätt och främja en sammanhållen integrations- och etableringsprocess i kommuner.

Resultat: Beträffande regional överenskommelse har Arbetsmarknadsförvaltningen inte hört något från Länsstyrelsen under 2020. Förvaltningen har samtidigt en överenskommelse med Arbetsförmedlingen och den fungerar som ett paraply över alla lokala och regionala överenskommelser. I den överenskommelsen är delen kring 500 extratjänster aktiverad.

Analys: Det är angeläget med ett gemensamt synsätt och ett fortsatt arbete.

Bakgrund: Uppsala kommun tog beslut om att inte ha någon handlingsplan för psykisk hälsa men håller på att arbeta fram en analysrapport för barn och unga. Dock har en modell för systematisk samordning av det arbete som sker inom den lokala närvården inom psykisk hälsa med det arbete som görs på samma område inom Hållbarhetsavdelningen (KLK) tagits fram och arbete med detta pågår. Inom ramen för Effektiv och nära vård 2030 pågår arbete med specialistpsykiatri på Vårdcentrum och Effektiv och nära psykologisk behandling (stegvis vård).

Resultat: Projektet *Effektiv och nära psykologisk behandling* (stegvis vård) startade upp under 2020 och i styrgrupp och arbetsgrupp finns representation från både region och kommun. Arbetet har pågått men tvingats sakta ner på grund av att de många verksamhetsnära funktionerna som arbetat med projektet behövt fokusera på annat under pandemin.

Analys: Arbetet med Effektiv och nära psykologisk behandling är angeläget och kommer vara en viktig pusselbit för att möta upp de förslag som presenteras i regeringens utredning *God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa*³

Kunskap och samordning finns kring målgruppen äldre personer med missbruksproblem och psykisk ohälsa

Ingår i texten kring riskbruk, missbruk och beroende (RIM) nedan.

Samordning och stöd finns för barn, vuxna och äldre med missbruksproblem inklusive spelmissbruk

Bakgrund: Lagstiftning anger att det ska finnas en överenskommelse för riskbruk, missbruk och beroende (RIM) för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Under 2019 kom ett tillägg i lagstiftningen avseende spel om pengar (hasard).

Resultat: En lokal rutin har sedan tidigare arbetats fram av representanter från båda huvudmännen, frivården och brukare. Under 2019 genomfördes ett internat där representanter från berörda verksamhetsområden arbetade fokuserat med målet att utveckla arbetssätt för att stödja målgruppen utifrån deras förutsättningar. Arbetet utgick från prioriterade områden i den länsgemensamma överenskommelsen för samverkan inom området. Revidering har gjorts under 2020 och en workshop har hållits för implementering av den lokala rutinen. Prioriteringar har gjorts kring utvecklingsarbetet.

Analys: Inledningsvis i det fortsatta arbetet kommer RIM-gruppen i Uppsala att prioritera de fokusområden som tagits fram i den lokala rutinen. FOU-S har fått uppdraget att erbjuda processtöd till lokala RIM-grupperna.

Personer ska känna sig delaktiga och trygga i hela vårdkedjan oavsett boendeform och insats

Bakgrund: Det finns behov av fortsatt arbetet med att anpassa vårdprocessen i enlighet med lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Resultat: Ledtiderna vid utskrivning har under året hållit sig stabila trots rådande pandemi med en medelvårdtid efter meddelande om utskrivningsklar runt 0,9 dagar. Covid-19 pandemin har inneburit en förbättrad samverkan mellan den regionala och kommunala primärvårdsnivån. Den lokala analysgruppen för somatik respektive psykiatri har träffats fem respektive tre gånger under året för att granska strategiskt utvalda patient/brukarfall i Prator och genomföra orsaksanalyser kring återinläggningar som hade kunnat undvikas. Ett samverkansprojekt som bedrivits mellan Uppsala kommun, Nära vård och hälsa och geriatriken vid Akademiska sjukhuset med fokus på att starta upp ett gemensamt utskrivningsteam har delutvärderats och kommer att fortsätta under våren 2021.

Analys: Analyserna visar att de personer som sjukhusvårdats är väldigt sjuka, planeringen svår att förutse och enstaka ärenden har orsakat förlängda ledtider. Parterna som hanterar utskrivningsprocessen upplevs lösningsorienterade med stort fokus på att god samverkan för

³ [God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491010/1/2020/09/10/god-och-nara-vard-ratt-stod-till-psykisk-halsa)

patientens bästa men det finns fortfarande ständiga möjligheter till förbättringar gällande kunskap om de olika stegen i utskrivningsprocessen, gemensamma målsättningar etcetera.

3. Verksamhet i ordinarie drift

Intensiv kontextuell behandling av självskada, IKB-teamet

Bakgrund: Teamet är en enhet inom BUP vars verksamhet riktas till barn och ungdomar 13 till 20 år med självskaдебeteende och/eller suicidnära beteende samt deras familjer.

Syfte och mål med behandlingsinsatsen är att under tre till sex månader erbjuda intensivt stöd och behandling till ungdomar och deras familjer, där tidigare insatser behöver kompletteras samt att förhindra institutionsplaceringar och psykiatrisk slutenvård.

Resultat: IKB från Uppsala har varit 38 ungdomar (31 tjejer och 7 killar) i åldersspannet 8–18 år.

Verksamheten är länsgemensam och är inne i en process där tydlig koppling till respektive kommun ska utvecklas.

Analys: Ett fortsatt arbete pågår kring styrning och uppföljning inom ramen för närvården har på grund av rådande omständigheter fördröjts.

Familjecentral/familjecentrerat arbete

Bakgrund: Inom Uppsala kommun finns sex familjecentraler/familjecentrerade verksamheter (nedan kallade familjecentralen). Familjecentralen är en mötesplats för blivande föräldrar och familjer med barn 0–5 år. Verksamheten är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentralen innehåller minst verksamheterna mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning på förebyggande arbete.

Resultat: Pandemin har påverkat Familjecentralens verksamhet på många olika sätt– verksamheten har exempelvis begränsats och förflyttats utomhus. Tjänstemannaledningen i HSVO beslutade under hösten 2020 om en översyn av organisering, samordning och styrning av familjecentraler inom Uppsala län. Resultatet kommer att presenteras under 2021 och fokusera på framtida styrning, organisering, samordning och finansiering.

Analys: På familjecentralerna, med dess sociala gemenskap, samverkan och slussning mellan professionerna, ökar stödet till blivande föräldrar och barnfamiljer i Uppsala som behöver stöd och kunskap i sin föräldraroll. Samverkansstrukturen på familjecentralen gör att behov tidigt kan upptäckas och verksamheten kan därmed bidra till att förebygga psykisk och fysisk ohälsa.

HVB Övernäs (Läkarinsats)

Bakgrund: Övernäs akut- och utredningshem vänder sig till ungdomar mellan 13 och 20 år som behöver hjälp att bryta negativa levnadsmönster. Övernäs har totalt tio platser varav två akutplatser, två utslussningsplatser och sex utredningsplatser. I vissa fall erbjuds utredning i form av öppenvård och ungdomar från hela landet tas emot. Utredningarna innefattar olika delar, så som familjeutredning, psykologutredning, utredning av skolproblematik och läkarbedömning.

Resultat: Under 2020 har Region Uppsala inte kunnat leverera en läkare till Övernäs varför läkarinsatsen lagts på is. Verksamheten har tillfälligt hanterat detta genom att ungdomarna får en första bedömning på *Barnskyddsteamet*. Sedan skickas remiss från psykolog till barn- och ungdomspsykiatri för de ungdomar som är i behov av en bedömning från psykiatri. Under våren 2020 fungerade det ganska bra, men tyvärr tar det nu längre tid och regionen hinner inte göra sin bedömning under de åtta veckor ungdomarna är inskrivna på Övernäs.

Analys: Avsaknaden av läkarinsats har inneburit en försämring för ungdomarna och deras familjer.

Kommunkoordinatorn på akutmottagningen

Bakgrund: Kommunkoordinatorn är en samfinansierad funktion som har sin huvudsakliga placering vid akutmottagningen, Akademiska sjukhuset. Målgruppen är patienter som besöker akutmottagningen och är 65 år eller äldre där medicinska skäl för inläggning saknas. Syftet är att samverka med Uppsala kommuns vårdgivare och biståndshandläggare när den vårdsökande behöver nyinsatta eller utökade kommunala insatser för att snarast kunna återgå till hemmet.

Resultat: Kommunkoordinatorn har under året fått ändra sitt arbetssätt till följd av pandemin. Då det inte alla gånger varit möjligt att träffa patienterna personligen så har inte samtycke kunnat inhämtas för registrering av statistik. Belastningen på akutmottagningen har varit och är hög. Om den äldre som besökt akutmottagningen inte bedömts ha behov av inläggning har annat stödbehov inventerats. Flera har dock uppgett att de inte vill ha insatser i hemmet eller har sagt upp sina beviljade insatser på grund av rädsla att smittas av Covid-19. Kommunkoordinatorn har hjälpt flera personer som ska bli inlagda på vårdavdelning och som vårdar anhörig i hemmet att trygga situationen. Den anhörige har då fått hjälp av hemtjänst eller komma till direktplats i kommunen i samarbete med hemsjukvårdens sjuksköterska. Förutom sedvanliga arbetsuppgifter så har kommunkoordinatorn deltagit i projektet kring utskrivningsprocessen på geriatriken.

Analys: Kommunkoordinatorn är en viktig funktion för att stödja samverkan kring individer som befinner sig på akutmottagningen och där medicinska skäl för inläggning saknas.

Lokus-gruppen

Bakgrund: LOKUS-gruppen består av Samordningsförbundets parter (Uppsala kommun, Region Uppsala, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen) och är det lokala samverkansforumet för arbete med arbetslivsinriktad rehabilitering som bedrivs inom Samordningsförbundet.

Resultat: LOKUS-gruppen har sammanträtt vid sex tillfällen under 2020 och har löpande diskuterat frågor kring bland annat personer som saknar sjukpenninggrundad inkomst är sjukskrivna och uppstår ekonomiskt bistånd, en målgrupp som ofta hamnar i organisatoriska mellanrum. Under hösten har även en kartläggning av målgruppen genomförts och resultatet har presenterats i samband med sista mötestillfället för året.

Analys: Närvårdssamverkan kan ha bäring på LOKUS-gruppens arbete och vice versa och sedan mitten av 2020 medverkar en närvårdsstrateg i gruppen som adjungerad. Lokus-gruppen fungerar även som styrgrupp för projektet *Implementering av rutin för flerpartsmöte*, vilket kommer fortgå under 2021 då pandemin medfört att antalet flerpartsmöte blivit betydligt färre än förväntat. Implementeringsarbetet är betydelsefullt för samverkan då införandet av en gemensam rutin kommer ha betydelse för kommande projekt/insatser. Även diskussionerna kring åtgärder för att målgruppen sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst med försörjningsstöd ska få adekvat stöd och komma ut i arbetslivet kommer fortsätta framåt.

Samverkan med Enheten för transkulturell psykiatri (ETP)

Bakgrund: Enheten för transkulturell psykiatri (ETP) är en öppenvårdsmottagning som tar emot flyktingar och invandrare över 18 år. Enheten prioriterar nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd och invandrare med flyktingtrauma. Målet är att de flesta patienter skall få korttidsinriktade behandlingar.

Resultat: Arbetsmarknadsförvaltningen har haft ett bra samarbete med ETP och det projekt som enheten bedriver i syfte att förbättra och effektivisera vården för nyanlända flyktingar, bland annat genom föreläsningar om psykisk ohälsa och PTSD hos nyanlända och att utbilda medarbetare på ekonomiskt bistånd att upptäcka psykisk ohälsa och trauma hos nyanlända i samverkan med ETP.

Analys: Samarbetet mellan arbetsmarknadsförvaltningen och ETP kommer inte fortsätta efter 2020. Dock kommer förvaltningen fortsätta samverka med affektiva enheten kring de individer som har psykisk problematik.

Samverkan vid särskilda boende och enheter med korttidsinriktning

Bakgrund: Den årliga utbildningen för läkare och sjuksköterskor vid särskilda boenden var i år även öppen även för medarbetare i ordinärt boende.

Resultat: Årets tema var hjärtsvikt, antibiotikaanvändning/minskad antibiotikaresistens" och Vårdhygien.

Analys: Till följd av att utbildningen genomfördes digitalt har det inte varit möjligt att ange deltagarantal men uppslutningen var stor från både särskilt och ordinärt boende.

Samverkan, utveckling och föräldraskap (SUF)

Bakgrund: SUF-kunskapscentrum arbetar med att utveckla, samla och sprida kunskap om stöd till barn och föräldrar i familjer där någon förälder har intellektuell funktionsnedsättning eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan. Kunskapscentret samfinansieras av Region Uppsala och Uppsala läns kommuner.

Resultat: Under året har samverkan fortlöpt med konsultation och handledning socialförvaltningens medarbetare, samt deltagande i nätverksmöten. När det gäller kunskapsspridning så har SUF på uppdrag av SUF:s ledningsgrupp under året spelat in föreläsningar om kognitiva svårigheter och dess påverkan på föräldraförmågan. Filmerna kan användas vid introduktion av nyanställda eller för intern kunskapspåfyllnad i de olika verksamheterna. SUF har vidare bidragit med information från aktuell forskning inom området. Kunskapsspridningen i verksamheten behöver fortsätta att utvecklas så att forskning och metoder omsätts i förändrade arbetssätt i verksamheten.

Analys: Under 2020 har arbetet fortlöpt utifrån aktivitetsplan och under 2021 fortsätter arbetet med att utforma en tydligare styrning av det stöd socialförvaltningen får från SUF. SUF följer bankkonventionen och FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning i syfte att tillförsäkra barn deras rätt till goda uppväxtvillkor och föräldrar med funktionsnedsättnings rätt stöd i sitt föräldraskap.

Psykosvårdens beroendeteam

Avtalet sades upp hösten 2019. Samarbetet som byggde på avtalet har avslutats.

Vård och stödsamordning (VoSS)

Bakgrund: Samordning av vård och stöd där kommun- och psykiatripersonal arbetar i "team" utifrån ett metodprogram. Riktlinje finns i ViS *Samverkan enligt metoden vård- och stödsamordning (VoSS)* och den länsövergripande manualen revideras årligen.

Resultat: Arbetet har under året skett i samverkan mellan affektiva mottagningarna, psykosmottagningarna, en mottagning inom beroende och neuropsykiatri och Uppsala kommuns socialpsykiatri inom boendestöd och egen regi. En större utvärdering av VoSS arbetet på affektiv mottagning 2 och 3 genomfördes under 2019 vilken visade på behov av förändringar som man arbetat med under 2020. Planen var att genomföra en utbildning i metoden (del 1) under året samt en metodstödjarutbildning via Gävleborg, men detta har fått skjutas fram till 2021 på grund av covid-19. All annan typ av utbildning som genomförts har formats om utifrån rådande restriktioner.

Analys: Det finns ett behov av att arbeta in nya metodstödjdare i VoSS och sammantaget i länet deltar ca 40 medarbetare i metodhandledningen. På vissa håll har metodhandledningen dock tvingats pausa i väntan på att personal skall utbildas. Under 2020 har även Region Jönköping köpt in metodhandledning från Uppsala. Tydligt ansvarstagande behövs från respektive huvudman för att möjliggöra fortsatt arbete med metoden.

Närvårdsteamet

Bakgrund: Närvårdsteamet blev en verksamhet i ordinarie drift från och med 2019. Närvårdsteamet är en tidig och förebyggande insats för målgruppen som har eller tror sig ha en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Närvårdsteamet arbetar med psykoedukation, vilket innebär att ge

målgruppen kunskap om vad en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning innebär, dess konsekvenser i vardagen och vilka strategier som kan underlätta i vardagen. Närvårdsteamet samverkar även med berörda verksamheter kring information och kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Resultat: Antalet besökare har fortsatt öka och under 2020 hanterar Närvårdsteamet 200–230 aktuella besökare per månad.

Analys: Närvårdsteamet har startat ett arbete med att utveckla kursutbudet under 2020, vilket innebär att ett kursmaterial specifikt för personer med ADHD/ADD tas fram. Förhoppningen är att kunna genomföra den första kursomgången under 2021. Under 2021 planeras även en utbildningsatsning riktad mot primärvård inom Region Uppsala. Motsvarande satsning gjordes för professioner inom Uppsala kommun under 2019.

Hikikomori

Bakgrund: I september 2019 fattade Region Uppsala beslut om att lämna samarbetet Hikikomori i samband med stora ekonomiska nedskärningar. Efter ett års uppsägningstid var utträdet ett faktum den 30 september 2020. Det innebar att en tjänst i verksamheten togs bort. För att möjliggöra att verksamheten skulle finnas kvar fick Uppsala kommun göra prioriteringar inom personal och den Regionsanställda kunde ersättas av en kommunanställd.

Resultat: 37 personer anmälde till Hikikomori under 2020, varav 6 var egenanmälningar, 11 anmälningar från anhöriga, 10 kom från Region Uppsala och 10 från Uppsala kommun. Alla som efter ett bedömningssamtal visade sig tillhöra målgruppen har erbjudits möjlighet att börja. Under 2020 har 33 personer deltagit i verksamheten, 24 män och 9 kvinnor. 12 personer har skrivits in (varav 2 kvinnor) och 9 personer har skrivits ut (varav 4 kvinnor). Av de 9 som skrivits ut under 2020 har alla uppnått målet att ha erhållit rätt stöd och behandling från samhället (100%), 7 av 9 (78 %) brutit sin isolering och 8 av 9 (89%) börjat planera för att gå vidare mot studier eller arbete.

Analys: Verksamhetens har lyckats nå målen med en stor del av deltagarna. Könsfördelningen är sned. Det är övervägande män som anmäls till Hikikomori. Global forskning på fenomenet Hikikomori visar samma sak, att situationen och sättet att svara på den genom ett undandragande är mer förekommande bland unga män än bland unga kvinnor. Det är för tidigt för att se konsekvenser av att Regionen gått ur samarbetet Hikikomori. Personalen upplever en stor nackdel i att inte kunna arbeta i samma journalsystem som vården och kunna följa vårdens planering med deltagarna. Samtidigt är vården tillmötesgående och visar vilja till samarbete när Hikikomoris personal hör av sig.

4. Övrigt arbete under 2020

Utvecklingsarbete med medicinska underlag och läkarintyg

Bakgrund: Det finns behov av att hitta en effektiv och bra hantering av medicinska underlag mellan Region Uppsala och länets kommuner. Hanteringen är idag, på många sätt, både krånglig och kostsam.

Resultat: På uppdrag av tjänsteledning HSVO har en länsgemensam grupp har satts ihop med representanter från Region Uppsala och länets åtta kommuner. Tanken är att gruppen skall hantera situationer som uppstår i det dagliga arbetet såväl som se över hanteringen långsiktigt. Det kan handla om bland annat GDPR, digitalisering och rutiner.

Uppdrag psykisk hälsa

Bakgrund: SKR och staten träffar årligen en överenskommelse om insatser inom området psykisk hälsa. Inom ramen för överenskommelsen betalas statsbidrag ut till regioner och kommuner i landet i tre olika potter. Region Uppsala får en del, länets åtta kommuner får varsin del och en del består av länsgemensamma medel som skall användas av kommuner och regionen tillsammans i samverkan.

Resultat: De läns gemensamma medlen läggs hos FoU-S och hanteras av ett arbetsutskott bestående av representanter från Region Uppsala, två kommuner i länet (Uppsala och Håbo) samt en representant från FoU-S. Arbetsutskottets arbete syftar till att främja delaktighet från alla parter i behovsinventering och planering av insatser och att bereda ärenden till tjänsteledning HSVO där beslut om de läns gemensamma medlen fattas.

Effektiv och nära vård i kommunen

Bakgrund: Utvecklingen inom sjukvården innebär en utmaning i och med att allt fler specialiserade insatser kan utföras i hemmet och allt fler personer omfattas av kommunens hälso- och sjukvårdsansvar. Kommunens organisation behöver anpassas för att möta detta, samtidigt som det krävs en tydlighet i uppdraget och ansvaret för olika funktioner.

Resultat: Ett fördjupat arbete har utförts inom Uppsala kommun med stöd av gemensamma samverkansfunktioner.

Placerade barn

Bakgrund: Kommunerna i Uppsala län och Region Uppsala har ingått en överenskommelse om samverkan gällande barn och unga placerade utanför hemmet. I överenskommelsen anges att en rutin gällande placerade barn och ungas skolgång och hälsa ska fastställas inom Uppsala län. Syftet med denna rutin är att stärka samverkan samt tydliggöra kommunernas och regionens gemensamma ansvar för barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet och deras skolgång samt hälsa. Målsättningen är att dessa barn och unga ska få det stöd de behöver för att kunna nå kunskapskraven i skolan samt få sina behov av tandvård och hälso- och sjukvård tillgodosedda.

Resultat: Den läns gemensamma rutinen är under framtagande och kommer ligga till grund för arbetat med framtagande och implementering av lokala rutiner för respektive kommun i samverkan med Region Uppsala.

Remisshanteringar

Bakgrund: Uppsala kommun och Region Uppsala har varit remissinstanser huvudbetänkandet God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19). I huvudbetänkandet lämnas förslag som syftar till att stärka samverkan och skapa ett mer sammanhängande hälso- och sjukvårdssystem.

Resultat: Dialog kring betänkandet har förts i gemensamt öppet forum där att diskutera ställningstaganden till utredningens förslag. Arbetssättet har varit mycket uppskattat för att belysa olika perspektiv på utredningens förslag och vad dessa kan innebära för samverkan inom området. Huvudbetänkandet har presenterats för samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala.

Analys: Resultatet visar att den lokala närvårdssamverkan är ett viktigt forum och arena för genomförande av insatser som bidrar till förbättrade förutsättningar för invånarnas hälsa och välbefinnande. Närvården fyller en viktig funktion och är en given arena för att lyfta aktuella frågor och gemensamma lokala behov. Vissa kräver mer arbete för att lösa och vissa går snabbt att ordna tack vare att denna arena finns.

5. Bilagor

5.1 Representation i samråd HSVÖ Uppsala under 2020

Politik

Uppsala kommun

Caroline Hoffstedt (S)	ÄLN
Eva Christiernin (S)	SCN
Mohamad Hassan (L)	AMN
Helena Hedman Skoglund (L)	UBN
Angelique Prinz Blix (L)	OMN
Linda Eskilsson (MP)	KTN

Per-Olof Forsblom (V)	SCN
Robin Kronvall (M)	AMN
Vakant (C)	ÄLN

Region Uppsala

Miriam Eriksson (C)	Politiska styrgrupper för närvård i länet
Håkan Collin (S)	Politiska styrgrupper för närvård i länet
Alexandra Braf (KD)	Politiska styrgrupper för närvård i länet
Sören Bergqvist (V)	Politiska styrgrupper för närvård i länet

Tjänstepersoner

Uppsala kommun

Lena Winterbom	AMF
Lenita Granlund	OMF
Tomas Odin	SCF
Susana Olsson Casas	UBF
Carina Juhlin	ÄLF
Susanne Söderberg	Uppsala kommun
Ingela Hagström	Uppsala kommun

Region Uppsala

Åsa Dahlén	Regionkontoret
Johan Lugnegård	Akademiska sjukhuset
Louise Hamark	Nära vård och hälsa
Karin Andersson	Nära vård och hälsa

Närvårdsstrategier

Thomas Folkesson	Uppsala kommun/Region Uppsala
Lena Sjöberg	Uppsala kommun/Region Uppsala
Marika Blomgren	Uppsala kommun/Region Uppsala

5.2 Representation i tjänsteledning HSVO Uppsala under 2020

Uppsala kommun

Yvonne Jonsson	ÄLF
Karin Brolin	OMF
Ola Jeremiasen	SCF
Ida Bylund Lindman	AMF
Christina Stenhammar	UBF
Susanne Söderberg	Uppsala kommun

Region Uppsala

Karin Andersson	Nära vård och hälsa
Eva Smith	Akademiska sjukhuset
Johan Lugnegård	Akademiska sjukhuset
Åsa Dahlén	Regionkontoret

Brukarrepresentation

Elisabeth Axberg

Närvårdsstrateger

Thomas Folkesson	Uppsala kommun/Region Uppsala
Lena Sjöberg	Uppsala kommun/Region Uppsala
Marika Blomgren	Uppsala kommun/Region Uppsala

5.3 Processbeskrivning verksamhetsplan HSVO Uppsala

